

Septitais Nummeris

tahs

mihligas pamahzifchanas

no

tahs zilweka tizzeschanas

pehz Deewa raksteem.

Subs Ratweefchu laudis paschi Deewa rakstôs laffat, ka Jesus Kristus un tee fwehti Apustuli tohs fristitus laudis tik lohti stipri speesch to firds tizzeschanu turreht. Us wiffahm lappahm jaunâs derribas grahmatas Jesus un tee Mahzefli mekle un prassa muhsu tizzeschanu. Rahrtu fahrtahm tee fwehti Apustuli apdrohschina tohs laudis wiffu bailibu atlist nobst, un winneem ne buhs schaubitees sawâ tizzeschana pe neredsamahm lectahm, bet zetti un drohschi us Deewa rakstiteem wahrdeem palastees un pastahwigeem sawâ firds preezigâ gaidifchanâ un zerribâ stahweht un palikt. Ir tas fwehts mihlais Pestitais stipri un mihligi pamuddina tohs Bariseëru laudis, ka winneem bij tizzeht, ka winsch tas Deewa Dehls effus. Jahn. Ewang. nod. 10, 25., jebfchu winsch zilweka meefâs dsihwoja. Ir pee teem flimmeem laudim, kad tee sawu glahbschanu pee winna mefleja, winsch prassija: Ja tu warri tizzeht? Ebreëru grahmatâ mahza Deewa raksti nod. 11, 6.

Bet bes tizzeschanas ne warr Deewam patift, jo kas pee Deewa nahk, tam buhs tizzeht, fa winsch irr un atmakfatais buhs teem, kas winnu mekle. Prohtat nu juhs paschi, kam labbad tee Deewa raksti tif zeeti muhsu firds tizzeschanu prassa un mekle. Zo mehs juns gaischi preefsch azzim schinni grahinatina parahditim.

Pehz ta zilweka tizzeschanas labbas jeb nelabbas greeschahs ta zilweka firds, preeziba jeb noskummiba, no tahs atnahk winna preeziga zerriba un gaidischana dsihwojoht jeb mirstoht, ir tapatt winna bailiga jeb skummiga gaidischana. Za zilweka tizzeschana irr tas waldeeneks eefsch winna, pehz tahs irr wissa winna dohmaschana, runnaschana, darrischana. Mihligi wahrdi, palihdsiba pee ohtra zilweka, scheloschana, peedohschana sawam prettineekam, skaudiba, lepns prahts, leelischana, apfineeschana ohtra zilweka, nahk no tawas tizzeschanas. Sirfniga kabrina Deewa peeluhgchana, labdarrischana, raudaht par saweem grehkeem, fargatees no grehkeem un wiltigeem darbeem, parradus makfaht, us pagaideem zittam bes augleem aisdoht, no melleem fargatees, taisnibu runnaht, lai eet ka eedams, atnahk no tawas firds tizzeschanas. Sawus behrnus pehz gohda eefsch deewabihjaschanas audsinaht, pah-tarus skaitiht, sawus behrnus zeeti peeraudsieht un peemahzihht, winnus apfaukt ir iskappaht, kad winni nepareisi darr, winnus mihlinaht un libbinaht, nahk no tawas tizzeschanas. Tawa nefahtiga dserschana, sawa eerasta sagchana, lahdeschana, peekrahpschana, tas wiss nahk no

tawas firds tizzeschanas, darri kaut ko darridams, eij kur eedams, kad tu tawas rohkas un kahjas zil-la, kas tawu spehku un tawu prahtu greesch us weenu jeb ohtru pussi, peeluhko pats apdohmadams: Kas tewi walda? Zits ne kas, kà tawa tizzeschana firdi. Tas tas waldineeks eeksch tewim irr! Tapeh3 mehds wiffi fazziht: to warr redseht, kahda tizziba tam zilwekam irr. Patt Deewa raksti muhs us to mahzibu wedd eeksch lihdsibas, stahstidami: Pee ta kohka augleem buhs jums winnu pasiht, fakka Jesus Kristus. No ehrschkeem un dadscheem ne warr wihna jeb wihga ohgas lassiht, par to ka ta eekschfiga buhschana katram kohkam sawada irr. Kà pee kohka ta eekschfiga buhschana labba jeb nelabba irr, tà arridsan ta eekschfiga tizzeschana pee zilwekeem sawada irr. No ta juhs prohtat, ka ta tizzeschana pee zilwekeem irr diwejada. Ta taisna tizzeschana un ta netaisna, kas us pateesibu atspeeschahs un us nepateesibu. Us to pateesigu Deewu un winna wahrdu un mahzibu, un us elka deeweem un us netaisnibu, kas kà taisniba leekahs un abrischki atspihd. Ta zilweka wahjsch prahts kahrtu kahrtahm us nepateesibu dibbinajahs un atspeeschahs. No ta irr zehlees wezzôs laifôs ta elka deewa kalposchana un ta mahnu tizzeschana muhsu laifôs. Wehl tee pagani Ustias un Mohru semmê negantigus darbus darra zaur neprahligu tizzeschanu us nepateesibu, kà meh3 jums peektâ nummeri effam parahdijuschi, kas irr lihdsiga lohpißku darbeem; jo zuhkas brihscham sawus finenus apehd un awis sawus jehrus. Tà tee pagani no ne-

taifnas tizzeschanas farvus meefigus behrnus
 fauj, farweem elkeem uppure un farwas mahtes
 ar ugguni fadedsina. No tahdas wiltigas ne-
 taisnas tizzeschanas irr tas schehligs debbesu
 Zehws muhs israhwis zaur farweem fwehteem
 Deewa raksteem. Koloff. gram. I, 13. Za-
 pehz tahs bihbelu beedribas irr eezeltas, jo dauds
 laudis speeschahs farvus fristitus braktus no
 elku un mahnu tizzeschanas israut, fa wiffas
 tautas to ihstenu sinu no Deewa taifnibas dab-
 butu. Tapehz ir mehß bihbelu beedribas eezel-
 lam un faaizinjainam if weenu zilweku, fa jeb
 kurfch palihdsetu to mahnu tizzeschanu isdeldeht
 un isnihzinaht, jo ta darra teem nabba-
 geem zilwekeem gruhdas fuhras behdas. Abbi
 kohpâ ne warr tawâ dwehsele stahweht, bet ta
 mahnu tizzeschana isdsenn to tizzeschanu us to
 pateefigu Deewu, jo ne weens warr diwi fun-
 geem kalpoht. Bet kad tu apneimnees zecti un
 pastahwigi pee ta fwehta Deewa wahrda tur-
 retees, tad ta neeku un mahnu tizzeschana isbehg
 un isstumta tohp.

Zuhs nu paschi, mibli lassitaji! schahdas
 masas grammatinas prohtat, fa mums fristiteem
 laudim arweenu buhs to fwehtu bihbeli lassiht
 un farwu apdohmaschanu un prahnu peenemt
 flahht. Jesus Kristus un wirra Apustuli gribb,
 fa mums buhs farwu zilwezigu apdohmaschanu
 peenemt flahht pee farwas tizzeschanas us Deewa
 wahrdu. Jesus Kristus aprahj farvus mahze-
 flus, kad tee ne apdohma. Mark. gram.
 nod. 7, 18.; nod. 8, 17. Rapehz effat juhs
 tahdi neprahthigi, neapdohmigi; jums irr azzis,

un juhs ne redsat; jums irr aufis, un juhs ne dsirdat?

Es jums pee schahdas mahzibas gribbu kahdus pateefigus notikkumus isteikt, to es patš ar fawahm azzim redsejis esnu, ka eefsch kristitas draudses schinnî semmê notizzis zaur mahnu un elku tizzeschanu. Tohs wahrduš es ne gribbu peesaukt tannî draudšê, fur tas notizzis irr, jo man irr schehl teem mahnu tizzigeem kristiteem zilwefeem to faunu par wissu pasauli darriht, kad un fur schi grahinatina tohp lassita.

Weenâš mahjâš gaddijahš behrna auklis, meitene, kaš 12 gaddus wezza bija, pee kalpa zilweka tannîš mahjâš. Schi meitene eededsinaja tahš brangas ehkas peezas reišas, un ne warreja pee fawa nedarba tudalin peedsihhta tapt, par to ka winna to itt fluffam un flepni isdarrija. Pirno reiši winna dedsinaja to istabu ap ruddenu laiku, kad rudsus fehj, un ka tee strahdneeki arroht tahš duhmas redseja uskahpam, tad tee steidsjahš pee teem istabas laudim, kaš ne neeka ne sinnaja, tad fakritte wissî kohpâ un apdschse to ugguni. Pehz kahdas neddelas winna tomehr rihtâ agrumâ ohtru kahrt schahdu istabu us behnimu eededsinaja leelâ wehtru laikâ, ta istaba nodegge, wissas flehtis, wissî stalli lihds ar semmi. Pehz tam pehz kahdahm trihs neddelahm fwehtdeenâ sahke tahš brangas rihsas degt, kâ mehš no basnizas isgahjam, wissî basnizas laudis aistezzeja glabht, bet tomehr nodegge ta ehka ar wissu labbibu ta fainneeka. Nu winnam wairs ne kahda ehka palikke, fur wirsch ar faweem behrneem un leelu faimi war-

reja mist, fà ween ta pirts, jo ta rihja nodegge
 lihds pamatteem. Tee fungi un draudse palih-
 dseja tai paschâ ruddeni jaunu istabu uszelt, un
 fa tee strahdneeki pee tahs jaunas istabas dsih-
 woja, us weenu reisi fahke ta pirts pakschkôs
 degt, bet tee strahdneeki no tahs jaunas ehkas
 tezzeja ahtri un paglahbe to pirti. Utka pehz
 fahdu neddeku fahke ta pirts ohtru reisi degt, un
 fa tee laudis bij sabaiditi ar to ugguni, tad ta
 degschana arridsan tappe apflahpta. Nu fahke
 wiffi laudis dohmaht, fa tas dedsinatais effus
 tannis paschâs mahjâs. Es pats nogahju tahs
 mahjâs, muddinadams tohs mahjas laudis, lai
 tee jel ismekletu, fur warretu zeltees tahda de-
 dsinaschana peezâs reisês par deenu un ne par
 wakkareem un nahti? Kad es pats eekahpu
 tai pirti, tad tas mahnu tizzigs fainneeks man-
 ni apturreja ar rohkahm, lai es tahlaki ne eijoht:
 Kam labbad nè? praffiju es. Winsch effus
 eefwehtitu uhdeni no kattolu basnizas funga
 pahrneffis, un ar to uhdeni to grihdi tanni pirti
 apflazzinajis un traufus ar to uhdeni faktôs no-
 lizzis. Schè nu juhs redsat tohs auglus tahs
 mahnu un elka tizzeschanas! Tas neeka tizzigs
 fainneeks turreja mahnu tizzeschamu sawâ firdi,
 fa ta kattolu basniza effus jo fwehtaka, ne fà
 ta lutteru basniza, un fa tee kattolu mahzitaji effus
 jo fwehtaki ne fà mehsh, kas mehsh pee Deewa
 raksteem ween turramees sawâ tizzeschana. Schè
 juhs redsat, mihli lassitaji! fur ta neeku un mah-
 nu tizzeschana tohs zilwekus nowedd, kas tahdâ
 tizzeschana padohdahs. Kas to mahnu tizzibu
 teem laudim stahsta, tee irr welna kalpi, fo winsch

atfubta to nelabbu fehflu stary fweescheem isseht. Dauds muhsu tizzibas beedri pehz Deewa fwehtem raksteem nowedd ik gaddos farwas awis pee fattolu basnizas funga, un wiini fahdu aiti tam nodohd, lai winsch wiina lohpus fwehtitu un lai wiina lohpi labbi isdohdahs. Tahda wiltiga tizzeschana irr arweenu wehl pee muhsu tizzibas beedreem, to buhs mums mahzitajeem issaudeht, jo no tahdeem neekeem ne stahw fwehtâ bihbeli, kas jums wisseem Latweescheem zaur bihbeles beedreem tohp eedohta, ne weens wahrds. Schè juhs wiffi gaischi ar azzim redsat, fa muhsu mahziba no ta skaidra Deewa wahrda irr wolti un pasuddusi pee tahdas neeku tizzeschanas, fo tee laudis peenem flahht pee ta Deewa wahrda. Woi tad tas wiffu spehzig Deews un Tehws ne palihdseja zittadi, bes to eefwehtitu uhdeni? jo tahs ehkas nodegge pagal lam, un zaur gohdigeem, muddigeem un prah-tigeem zilweekeem ta pirts tappe isglahbta, ne zaur to eefwehtitu uhdeni. Tas augstais Deews ne darra wairs usweetas brihnumu darbus, tà fa wezzos laikos, bet winsch irr jaumu likkumu no miblestibas farwu turwaku dewis, zaur to bausli tappe tas apbehdinahts fainneeks glahbts, fa ta pehdiga ehka ne nodegge un fa winsch jaunahs ehkas dabjuja. Tas fwehts Apustuls Pah-wils raksta ar skaidreem wahrdeem: 2 Tessal. grahm. nod. 3, 10. Kas ne gribb strahdaht, tam arri ne buhs ehst, tà winsch tohs fristitus laudis pamahza ne us Deewa brihnumeem gaidiht, bet us prah-tigu un deewabihjigu strahdashanu ar miblestibu un us firs-nigu Deewa pee-

luhgſchanu. Kad tu deesſinn fà gudri ſtrahda-
tu, un tu to mihlu Debbes: tehrou effi atſtabjis
tad tu gribbi, lai tas mihlais Tehws tewim
palihds, un tu cij pee puhtejeem paligu mefleht,
fas dauds fahrtahm irr welna kalpi. Tu atſtabj
tawu mihlu Debbes - tehrou un Jesus Kristus,
fas irr tas glahbeis no wiſſahm faitehm un beh-
dahm, un tu peespeedees pee neſchkihſtu garru,
fas walda eekſch pafaules tumſibas. Leez tawas
rohſas flehpi un ne ſtrahda tiffuſchi, effi ne-
prahrigs un aplams neſahrigâ djerſchanâ dſih-
wodams, ne peeluhds Deewu behrnâ mihleſtibâ
un tizzeschanâ, woi redſefi labbu pahrtiſchanu
un labbu maiſi? Deews augſtais darra brihnu-
mus ik deenâs, to mihleſtibas prahru pee deewa-
bihjigeem zilwekeem celohzidams, fas mums
behdâs paligu dohd un tawu maiſi ſwehtidams.

Tapatt mums ta ſinna no tahs mahju wee-
tas dedſinaſchanas ne nahze no to eefwehtitu
uhdeni, bet fa ta ſaimneeze tannî mahjâ ſahze
to meiteni un zittus laudis praſſiht un luhgt un
daſch daſchadi ſpeest, tad wiinna patte iſſubdſeja
ſawus grehkus preekſch mannahm auſim un pee-
nehme pehz tam to kalpu ſewu flahnt, fa ta
wiinnu bija ſkubbinajuſi. Bet to ta jauna meite-
ne ne warreja apleezinaht, jebſchu ta kalpa ſee-
wa un tas wihrs ilgi zeetumâ tappe turreti.
Bet abbi tee leeli laudis leedſe no wiſſas firde,
fa wiinni ne effoti wainigi, bet ta meitene mello-
juſi. Schè atſat juhs redſat, fa ta firde tizze-
ſchana tahs zilweka dohmas un prahru walda,
jo ta gudra meitene pehz peenehne tohs leelus
laudis pee ſawa nedarba flahnt, praſdama, fa

winnas waina ne taps tik gruhiti teesata, kad leeli laudis winnai padohmu dewuschi. Pehz, kad ta meitene usauge un pee zitta fainneeka tappe eedohta, fam arridjan feena schkuhnis ar wissu seenu sadegge, tomehr winnai ne warreja parahdiht, ka winna to bij darrijusi, bet tahs dohnas stahw arweenu us winnas, jo tas schkuhnis irr tahl no tahm mahjam plawa. Pehz kad ta meitene tappe pahrfloosinata ar zitteem behrneem, winna afsagga tohs zittus behrnus manna muischâ. Kad nu tai meitenei tappe prassihst, fam labbad winna tahdus negantigus darbus darrijusi, tad winna afsazzija: Sama preeka labbad, jo tas irr winnai preeks bijis, ka tik daudis laudis fanahfuschi to ugguni dsehst. Zuhz paschi prohtat bes leelas mahzibas, ka no behrna deenahm mums buhs jaunumâ teem behrneem taisnu tizzeschanu us Deewu firdi cestahdiht, winnus mahziht, tik drihs ka winni sahlf runnaht. Ja tehws un mahte to ne darrihs, tad zits welna kalps winnam mahnu tizzibu eedohs un firdi cestahdihs.

Lassat wehl zittu notikkumu no mahna un elka tizzeschanas: Diwi puschschineeki dsihwoja us weenadu semmi. Tahs mahju weetas un ehkas ne bij tahl weenas no ohtras. Tam weenam fainneekam, kas bija deewabihjigs, sahtigs, gudrs strahdneeks, labbi atweddabs, dsihwojoht. Tas ohtrs bija lepns, leels dsehreijs, besdeewigs; winsch sawas mahjas zaur wissu gaddu pahtarus ne skaitija, tee behrni ne sinnaja no ta augsta Deewa neneeku. Nu tas besdeewigs fainneeks eet pee kahdu sinnamu

puhteju juhrmalla, prassidams, lai tas winnam
 isteiftu, kam labbad schim labbi ne flahjotees,
 un tam puschschineekam wiffas leetas, wiffi
 darbi labbi isdohdahs. Tas gudris puhteis at-
 facka winnam: Mahz libds us frohgu, dohd
 man flappu allus, tad es tewim isteifschu fur
 tas nahf, ka tewim lainiga dsihwoschana naw.
 To flappu allus dabbujis, winsch fahf kahdus
 wahrduß fluffumâ nurdeht un pusch tahs allu
 puttas; pehz tam winsch fahf rahdiht tam nee-
 futizzigam fainneekam: Skatt' kâ tawß pusch-
 schineeks irr buhris, winsch tawus rudsu kuhlus
 nefs no tawa lauka par ehshu fawâ laukâ,
 winsch ar wellu kohpojahs un noburj tawus loh-
 pus. Tas prassitais ne fo ne warreja redseht
 ar fawahm azzim, bet zaur fawahm runnahm
 winsch fajauz to besdeewiga fainneeka prahtu
 un eestahda winnam, kas tik lohiti mahnu
 un elka tizzigs bij, stipru eenaidibu us fawu
 puschschineeku. Schis besdeewigs zilweks fahf
 eenaidigu kildu ar fawu labbu fainniu zelt, fahf
 winnu schkendeht un fassitt winnu affinainu.
 Tas nabbags newainigs fainneeks eet pee fun-
 geem winnu apfuhdseht. Tee fungi eezell teefi-
 neekus, faaizina to wainigu un newainigu fain-
 neeku un to puhteju arridsan, kas bija zittâ fun-
 ga teesâ, un nu tee ismekle, fur ta eenaidiba
 stary teem diwi puschschineekeem zehlupees. Te
 fahf tas eesihnehts puhteis isteift: Schehligi
 fungi! man to reisi, kâ tas fainneeks pee man-
 nim atnahze fawas faites isfuhdseht, lohiti flah-
 pe pehz labbu allu nodserfchanu, un ka schis
 mahnu tizzigs zilweks manni luhdse un uskritte

winnam istsicht, kamlabbad winnam tik labbi ne flahjotees, kà tam pufschschineekam, tayehez es winnu speedu man to flappu allus muhsu frohgâ sagahdaht. Es to ne dohmaht ne dohmaju, ka winsch sawu kaiminu tik lohti fakaus un fassittis. To tee fungi sajuttuschi, nostrahpeja abbus melkulus un elka kalpus zeeti.

Wehl zittu stahstu es juns schè gribbu peeminneht, kas eenaidibu bes waijadsibas un pateesibas no neeka tizzeschanas eezehla, ka kahdam gohdigam fainneekam gaddijahs, ka winnâ pirtî nosprahguschâ lapsa ar wissu kuple ahdu ruddenî us paschu pirts krahfni bij nolikta, un ka tee laudis tannî tumschâ pirtî to krahfni furrinaja, tad teem laudim negantigs smaks perrotees nahfis nahze, ka nu winni to krahfni ap-raudsija, tad tik winni to pufszeytu lapsi atrohd. Tudalin ta neeku tizzeschana tam fainneekam firdî zehlahs, ka to lapsu kahds sintineeks nolizzis, skausdams scho gohdigu fainneeku. Gessch tahdahm dohmahm winsch atnahf peemannim isfuhdseht sawas behdas un luhgdams, lai es to wissai draudsei pasluddinatu, ka tas skaugis kaunâ paliktu. Es winnu fahku isprassicht, kà tas bija, woi ta kuple ahda bij nowilktata? Nè, fakka winsch, ar wissu ahdu, kas nu bij us to krahfni fadeggufi. Ja tas no skauga buhtu padarrihts, tad tas to ahdu buhtu papreesch nowilziss. Deews sinn kà tas irr nahzis, fakku es, bet skaugis, kà tu dohina, to ne buhs nolizzis. Tas fainneeks nu arridsan fahf prahthu zillahht un zittas dohmas turreht, mannim fazzidams, lai es to basnizâ ne peeminnu. Tai

paschâ deenâ es dabbuju ar muischas jehgereem
 farunnatees, tee man isteiz, fa winni tanni
 meschâ turwu pee tahim mahjahm tai neddeta
 lapsu faschahwuschi un schis faschauts putnis
 irr tai pirti glahbees, fa winsch zeeti no sunneem
 tappis dsichts, tad winsch eefsch pirts lohga zau-
 rumu flehpees, jo lapsa eefsch putnu stalleem,
 fur kahds lohgs irr, par naftim eeleen un tohs
 putnus apfauj, un tur winsch farou gallu dab-
 bujis us to krahfui. Es pehz tam to tam fain-
 neefam isteizu, tad winsch pats fa gudris un
 apdohmigs wihrs. fazzija: Reds fur ta neeku
 tizziba to zilweku aiswedd, es turreju eenaidibu
 us muhsu puschschineeku Jehkabu, kas irr strehl-
 neeks, fa winsch man to spihti buhtu darrijis.
 Du es atlikfchu farwas wiltigas dohmas, lai
 Deews peedohd mannus grehkus. Prohteet nu
 juhs lassitaji, kahda neleetiga eenaidiba zellahs
 no mahnu tizzibas, fo kahds zilweks firdi turr,
 un fa gudra apdohmaschana Deewu luhgdams
 muhsu prahnu apmerina. Remmeet wehrâ
 no mahnu un elka tizzeschanas tohti irr jafar-
 gahs, jo ta irr wellu skohla, kas ne muhscham
 us swehtibu, us laimigu dsihwofchanu wedd,
 bet us wiltibu un netaisuibu.

Wehl zittu notiffunnu man buhs juns is-
 stahstiht. Leelâ peektdeenâ atnahk gohdigs wihrs
 manni luhgdams, lai es Deewa namina flud-
 dinaju, fa skaugis winnam gultâ eelizzis eefsch
 luppattu eetihatus iswahritus sirnus un sweestu.
 Es winnam atfazziju: Tas buhs kahda behrna
 darbs eefsch juhsu mahjahm, ismekle jel labbi
 mahjâs. Ne, fazzija winsch, tas irr skauga

darbs us leelu peektdeenu! Es to ne warru tizzeht, ka prahstigs kristihts zilweks scho swehtu deenu ta buhtu apgahnijis apfimehjis. Tas gohdigs wihrs pahreet mahjas un sahft tur ispraffiht tohs mahjas behrnus, un tad weens no teem behrneem taisni isteize, ka winsch to aiswaffar tohs firnus ehsdams preeksch fewi glabbajis. Schis gohdigs wihrs atnahft us leeldeenu luhgdams, lai es to ne minneht ne peeminnu. Schè juhs atkal redsat gaischi, fo ta neeku un mahnu tizzeschana padarra. Pohschat sawu dwehfeldi no tahs, es luhdsu juhs firsnigi! Lai taisna tizzeschana us Deewu un Deewa wahrdu stahw juhsu firdi, jo elka tizziba un tizzeschana us Deewu abbi ne warr blakkam stahweht juhsu prahstâ un firdi, jo ne weens ne warr diri fungeem kalpohht, kas fewim pretti irr, fakka Jesus Kristus. Mattisa gram. nod. 6, 24. Wels tawâ besdeewigâ firdi tewis muffina us elku tizzeschanu. Luhdseet Deewu itt kabrigi, lai Deews juhs walda un pasarga no neeku un mahnu tizzibas un peenemneet sawu gudru prahstu un apdohmaschanu flahht, jo Deewa raksti muhs speesch prahstigu apdohmaschanu turreht. Upschehlojectees paschi par sawu nemirstanu dwehfeldi, juhs paschi kristiti laudis, jo mehsh tee mahzitaji ne spehjam jums to tizzeschanu pehz Deewa wahrda eespeest, tas jums pascheem irr jadarra par sawu dwehfeldi Deewu luhgdami. Juhs Latweeschu laudis flehpjeet un glabbajeet sawu neeka tizzibu preeksch mums mahzitajeem, mehsh dauds no juhsu mahnu tizzibas leetahm ne kahdu sinu dabbiham, jo ta

irr ta tumfibas warra, eefsch kurras dauds laudis no juhsu fahrtas stahw.

Schinnî grahamatinâ tahs mihligas pamahzifchanas mehš jums gribbam Deewa taisnibu mahziht, juhsu prahtu apfkaidroht, ka juhs paschi farwu gudru prahtu zillaject. Mehš jums isstahstam no teem notiffumeem, fo mehš effam peedsimufchi un panahfuschi. Bet wehl dauds zittas neeku un mahnu tizzibas mahzibas jums irr sinmamas, kas juhs no ta schehliga un mihliga Debbes=tehwa atschkurr. Mehš isbihstam, ka dabbujam dsirdeht no zittahm draudjehm, kahda neeku un mahnu tizzeschana irr schurpu turp stary Latweeschu laudim par wissu Kursemmi, no puhtejeem un elka kalposchanas, kas to Deewa tizzibas mahzibu isnihde un isffausch, un jums to meeru ar Deewu juhsu firdis isnihde, ka dauds no jums eefsch paganu tizzeschanas stahw. Wissu wairaf pee tahdeem, kas tahli no basnizas dsihwo.

Tapehz mehš beidsiht scho grahamatinu, jums wehl no teem puhtejeem gribbam to ihstenu sinnu stahstiht jums par mahzibu. Daschi puhteji stary Latweescheem irr prahrtigi laudis, kas no farweem tehwu tehweem daschu gudru mahzibu dabbujufchi, kas irr isbaudita gaddu gaddeem un daschadi. Zits puhteis irr patš ismehkinajis kahdas sahles pee zilwekeem jeb lohpeem, irr isprohbejis, kâ fewi un zittas nelaimes glahbt. Zâ nu irr weens Kreewu arraju wihrs nolenzis, ka kad zilweks no trakka funna fareets irr, winnam appafsch mehles puhtes eemettahs, fo buhs pahrdurt, kad tahs sahfk rahditees, ka ta fulla

isteff, un tas fareets zilweks paleef wessels. Za
 Deews augstais dascham nabbagam zilwekam
 fahdu labbu sinnu un gudribu irr dewis, jo
 dasch semms zilweks ne dsihwo aplam, bet
 winsch staiga ar atwehrtahm azzim un gudru
 apdohmaschenu apskattidams wiffas weetas un
 wiffas leetas. Tahdi puhteji ne irr mahnejami
 jeb apfineijami, bet tif ween pee winneem
 truhst, fa tee sawu gudribu flehpi, un ne isteiz
 teem mahziteem daktereem, fa to labba sinna-
 schana, fas winneem irr, warretu wiffa pasau-
 le sinnaht un behdigus zilwekus glabht un no ne-
 laines pestiht. Za tas peenahktohs pehz tahs
 mihlestibas, fo mums fristiteem laudim sawa
 starpa buhs turreht un parahdiht. Zitti wiltigi
 laudis leekahs par glahbejeem un puhtejeem, un
 peekrahpi tohs laudis; winni ittin ne fo ne fa-
 proht, bet winni tahdus wahrduus un tahdu
 puhfchanu redsejuschi pee zitteem krahpneekem;
 winni apspreesch fahli ar fahdeem neeka wahr-
 deem, jeb ar Deewa wahrdeem un peewil tohs
 neeka un mahnu tizzigus laudis, un nem maksu
 no weenteefigeem apbehdinateem laudim, fas
 leelas behdas stahw. Brihscham ta faite jeb
 nelaine no few pascha atstahj, kad tas behdigus
 zilweks tif buhtu gaidijis un pazeetigs bijis, tad
 ta flimmiba bes puhteja buhtu atstahjusi. Za
 neeku un mahnu tizzeschana irr par wiffu
 pasauli un ta krahpschana irr leela; fahdi
 gudrineeki isdohma bes darba naudu pelniht,
 nu winni leekahs par sintineeku un puhteju,
 un peewil dauds laudis, fas winna wahrdeem
 tahdu leelu spehku, fa Deewa wahrdeem ustizz.

Peenem tarwu prahtu flahht, ka warr weena
 wiltiga grehziga zilweka wahrdeem tahds spehks
 buht, kà Deewa wahrdam? Es peedsinnu
 tahdu zilweku, kas taifjahs par puhteju un sin-
 tineeku kahdàs arraju mahjàs. Tam fainnee-
 kam bij ahmers pasuddis un schis wiltineeks
 sohlija ar farwu burschanu to sagli usmekleht;
 bet ta bija ta mulkiba pee scha krahpneeka, ka
 winsch pats to ahmeri appaksch muzzas weena
 gohdiga un taifna skrohdera tannis mahjàs bija
 nolizzis, jo schis skrohderis bij taifns un gohdigs
 wihrs, ne muhscham us wiltibu atrasts un pee-
 dsichts. Wissi laudis winnu pasinne kà gohdigu
 taifnu wihru. Nu schis pubteis eespeede atfleh-
 gu dseefmas grahmata, un tà to atflehgu us pirk-
 steem turredams, winsch peesauz wiffus laudis
 pee wahrda tannis mahjàs, kà winsch ta skroh-
 dera wahrdu Aldam peesauz, tà ta grahmata
 ar to atflehgu sahft greestees zaur winna speescha-
 nu. Winsch tad ar wisseem laudim ee-eet ta
 skrohdera flehti un mekle zeeti wiffàs mallàs un
 atrohd to pasudduschu ahmeri. Tas gohdigs
 skrohderis, kas apsinnahs ne kad par sagli bijis,
 farwu gohdu kohpdams, ne palikke ar meeru,
 bet ilgu laifu speede to wiltigu puhteju ar ilgahm
 luhgschanahm winnam to taifnibu isteift, jo tee
 laudis bij farwà starpà labbi draugi meerà un
 labba faderreschanà dsihwodami. Tad schis
 pubteis par ilgeem laifeem isubdseja, ka winsch
 pats ta un ta laifà to ahmeri winna flehti ap-
 paksch muzzas nolizzis. Tas skrohderis winnu
 pehz tam atwedde pee mannim, kas es scho grah-
 matu farakstu, un tà winsch preeksch mannam

azzim usfuhdseja farou wiltigu darbu. Tas wiltigs puhteis reds, ka tu neeka un mahnu tizzigs effi, tad winsch fabrigs pehz tarwas nau- das temi peewil. Ta neeku un mahnu tizzeschana, fo tu firdi turri, walda tarwu eeschanu pee ta puhteja eet un paligu mefleht, un ta wiltiga tizzeschana ta puhteja walda winnu temi pee- frahpt. Zits puhteis leekas un leelahs par burwi effam, lai zitti laudis un faimini preeksch winna bihstahs un winnam skahdi pee laukeem jeb plawahm ne darra. Ta ta grehzigâ pasfaule irr pilna eeksch wiltibas, neeku un mahnu tizzeschanas, un dauds wiltigi gudrineeki irr, kas par Deewu ne bihstahs farou wahju turwaku pee- frahpt un pehz winnu farwâ pascha firdi apfimeet, ka winsch tik lohti neeka tizzigs irr.

Isdeldat, juhs fristiti laudis! jo deenas jo wairak wiffadu elku un mahnu tizzeschanu farwâ starpâ, apfauzat farou faimi un faruus behrnus, kad tee kahdu mahnu tizzibu stahsta. Ka nu juns swehta bihbele wiffas weetâs dabbujama, tad lassat Deewa ta swehta, wissfpehziga Deewa wahrduš, fahrtu fahrtahm luhgdami to augstu Deewu, lai wiffa wiltiga tizzeschana isjuhđ, un lai pastahw weenigi ta stipra drohscha tizzeschana un zerriba jeb preeziga gaidischana us to augstu schehligu Deewu un Tehwu. Amen.

Virmais peeliffums

pee ta septita Nummera
tabš

mihligas pamahzischanas.

Pateefigs stahstš no atgreeschanas to paganu tautu.

Mums kristiteem laudim tas wahrds no ta frusta lihds schim laikam taggad 1824 gaddus jau tohp pasluddinahts, bet 500 tautas Ašias un Mohru semmē wehl dsihwo nahwes ehnaš eeleijas. Tā fazzija Engelderu semmē deewa-
bihjigi laudiš: Kurru buhš mums fuhtih teem paganeem to preezas wahrdu no ta frusta Jesus Kristus pasluddinaht? Kas tur ees preeksch mums? Schē esmu es, atfazzija kahds semš lohzeklis tabš kristitas draudses, fuhtat manniš pafaules gallā, fur tas leddus ne muhscham ne iskuhst, jeb fuhtat manni ne tahl no faules tu-
wuma, fur tabš smilktis kà no degguscha krah-
fna farkanas nogleiatas irr, peeseenat manni ar dselsu kehdi pee weena Mohru pagana wihra, es winnam no ta Pestitaja fazzischu, kas par grehzineekeem mirriš irr. Schis drohsch wahrds weena weenteefiga deewabihjiga zilweka bij tas eesahfums, ka wiffa pafaule Engelderu semmē atmohdahš par teem paganeem gabdaht teem to Ewangeliumu pasluddinaht. Nu pehz 1800 gad-
deem irr tas laikš atnahziš. Kursch wahrds Jesus Kristus irr tad nu to pasauli no ta meega usmohdinajis? Tas wahrds, ko winsch fazzija, irr: Kad es buhschu paaugstinahts no tabš semmes, tad gribbu es wiffus pee mannim pee-
wilkt flah. Tā tas augsti teizams Pestitais

fcho farou wahrdu no eefahkuma lihds fcho baltu deenu peepilda jo deenas jo wairak. Tas wahrds no ta krussta Jesus ar brihnischfigu spehku pecwelf tahs zilwefu dwehseles, un to manija tee laudis pee few pascheem, kas padewahs to Ewangeliumu teem paganeem pasluddinaht. Kur tif winni tanni prahta nogahje, woi us rihtu jeb wakkara pussi, woi us seemeta jeb deenas widdus pussi, tur winni uszehle ka weenu farrogu to krussta kohku Jesus, kas sahze no jauna saltoht un seedeht, lihdsigs weenam eefaknotam kohkam pawaffara, kam lappas un seedi baggatigi isplaukst, un ne redsetus auglus tai paganu semine atnesse.

Schi behdiga apshehlofchana par teem paganeem raddahs dwehseli kahda nabbaga, bet lohti deewabihjiga kurpneeka weena zeema dsihwodams un farou maifi farwa aminata pelnidams. Papreeksch winsch eefahze aprehkinaht, zeek dauds pagani wehl eeksch tumfibas dsihwo, un ta gaddijahs, ka winsch rehkinajohht atradde, ka 500 milliones elka deema kalpi wehl wirs semmes dsihwo. To atraddis, winnam aufstas schauschalaß pahr wiffahm meefahm pahrskrehje, bet winnam tahda tizzeschana firdi bija, fazzidams farwa starpa: Gefahz leelas augstas leetas, leelu augstu darbu ar to spehzigu Kungu Jesus Kristus, tad tu warri leelas leetas, leelus auglus fagaidiht, kad tu tahs ne eefahkfi, tad arri tee augli ne buhs. Winsch eefahze deenas un naktis ar kahrigu firdi Deewu peeluhgt, ka tee pagani taptu pee ta dsihwa Deewa atgreesfi. Bet, fazzija winsch, ta pafaule irr eeksch tif

fuintahm wallodahm un mehlehem pahrschfirta;
 tapeh3 kad winsch sawu deenas darbu furpes
 taitidams bij nobeidsis, tad winsch par waffa-
 reem un naktim pee swezses apsehдах3 sweschas
 wallodas mahzidamees, un pa laifam eemah-
 zijahs tschetras sweschas Usias wallodas, par
 leelu isbrihnifchanu tannî augsta ffohlâ Englen-
 deru semine, no tahs ne tahl winsch dsihwoja.
 Peh3 tam sahze winsch atkat rehfinacht, zeef
 winnam buhs naudu waijaga, fewi fataifitees
 ar wiffahm leetahm pee teem paganeem nobrauft
 un to preezas Ewangeliumu nonest? Tâ reh-
 finajohht raddahs, ka 500 selta gabbali bija wai-
 jadsigi, no ka katris 5 sudraba rubbulus welf.
 Uk mans Deews! fazzija winsch, kas to naudu
 dohs? Winsch eet pee saweem tizzibas beedreem,
 teem fuhdsedams sawas behdas. Bet redsi!
 Schis nabbags furpneeks bij saweem tizzibas
 draugeem tik lohti pasihstams par weenu firds
 dibbenigu, swehtu un deewabijigu zilweku, un
 winni nomannija to dedsiгу kahrumu tohs paga-
 nus glahbt, tad tappe famesti ne 500 selta gab-
 bali, bet pilns tuhkstofis selta gabbalu, kas peh3
 muhsu naudas 5000 sudraba rubbulus istaifa.
 Ta nauda tappe winnam rohkâs eedohta; kâ
 schis kahrigs zilweks tohs paganus glahbt lohti
 eepreezajahs, redsedams, ka Deewa spehks
 winnam flahht bij, kas to lauschu firdis walda.
 Bet kas nu wehl schim gohdigam wihram lihds
 ees us Usias semini? tâ prassija tee laudis:
 Schè esinu es, schè irr manna gohdiga seewa,
 schè irr manni behrni, fuhstat muhs eefsch ta
 kunga wahrda. Tomehr wehl weens no winna

tizzibas beedreem peespeedahs arridsan pee winna, Karreis wahrda, lohti prahrigs un mahzihst jauns wihrs. Schis Karreis tanni pascha deewabihjiga prahtra faspreeschas ar scho nabbagu kurpneeku no-ect us Aftias semmi fluffinam, ne no leeleem fungeem isflaweti laudis, fweeschâ semmê nepasihiti, ne no wirsneekem subtitu, bet no Jesus Kristus ween mihloti un pawadditi, farro prett ta welna spehka, kas bija farwu walstibu dauds tuhstoschus gaddus uszehlis Aftias semmê un 500 millionus paganus eeksch farwahm faitehm elka deewibâ turrejis. Schê divi wihri usnehme us fewim un eedrohschinajahs to leelu warru tahs tumfibas uswarreht un Aftias paganu tautas preeksch Jesus Kristus walstibu samantohht.

Kad tee leeli gudrineeki muhsu semmes ap-rikti un tee leeli fungi Aftias semmê buhtu to masu un wahju spehku, kas isgahje fluffam no Englenderu semmes, buhtu papreeksch redsejuschi farroht prett welna leelu walstibu, tad winni leelu apfimeeschanu buhtu turrejuschi; jo patt Englenderu semmê, kam schis Aftias walsts peederr, buhtu jau to wallodu isspreeduschi, ka neeks buhs, ka welti irr tohs pagana tautas Aftias semmê par kristiteem laudim darriht. Kad nu pats tas Kungs tahs tumfchas walstibas, usmetta farwas azzis us scho wahju masu kristitu draudst no divi jeb trihs zilwekeem, kas nogahje winnu uswarreht, tad winnam bij pilnâ faklâ smeetees, ka divi nabbagi wihri eedrohschinajahs winnam pretti zeltees. Teescham no scheem divi semmeem wihreem tappe runnahts, ka no ta Apustula Pahwila tappe Greekeru semmê faz-

zihts, Apustulu darbi nod. 15.: Ko tee nabbagi
Zuhdu laudis gribb ar faru spreddiku?

Ka nu winni bij nogahjuschi us Dunsku lai-
was Alstas semmê tudalin scheem deewabihjigeem
wihreem bija atkal usnemt faru wezzu eerastu
aminatas darbu, fewi usturretees un baddu ne
zeest. Tâ tad schee pagana apustuli bij nogah-
juschi Deewa wahrdu teem paganeem fluddinaht
un nu bij winneem tomehr atkal faru swehtu
fahribu pamest un par faru wehderu gahdaht,
tomehr tas deewabihjigs Karreis ne bij pee-
kuffis neds apnizzis jeb zaur tahdu prettibu is-
bihjees. Passubbinahths un muddinahts zaur
Deewa swehta Garra spehku famâ firdi, winsch
wehl jo drohschaks apnehmahs faru usfahktu
darbu isbeigt. Itt fâ no pascha Deewa no
augfchenes eedohts, winnam spehks atnahze,
wissas sweschas Alstas wallodas ihfâ laikâ is-
mahziht, fa winsch nu spehzihs bija, ar tahm
pulkû Alstas tautahm farunnatees un spreddiku
fazziht, tâ fa winnam no tahs semmes laudin
leels gohds un flawa tappe dohta. Kad zilwe-
kam daschu reisi laimigi isdohdahs us faru zeltu,
tad tahs labbas fekmes pahrwehrsche brihscham
to wahju zilweku dwehfeldi us grehkeem, ne fâ
nelaime un nabbadsiba. Bet Karreis, fas zeeti
apnehmees bija, tikfuschi tam Rungam Jesus
Kristus kalpoht, pee ta ne redsama Jesus tur-
rejahs, ittin tâ, fâ winsch spehtu winnu redseht,
palaisdamees us Jesus wahrdu, fas fakka:
Man irr wissa warra dohta debbesis un semmes
wirfû, es esinu pee juns ifdeenâs lihds pafaules
gallam. Tas wahrds ween winnam stahweja

preeksch azzim un prahtâ Jesum Kristum kalpoht,
 ne pafaules mantu, neds meefas kahribu, bet
 ween ta mihlestiba us muhsu Pestitaju un ta
 mihlestiba un apshehloschana pahr teem paga-
 neem wiinu speede un skubbinaja pastahwigi pee
 sawa swehta darba palift. Turflaht pehz tam
 tas brihnischfigs Deews, kas to zilweka prahtn
 lohka, kâ uhdens uppes, pamuddinaja tohs pulku
 bihbeles wirsneekus Englenderu semmê, ka tee
 ar leelu naudas paligu palihdseja tam tâ, ka
 winsch eeksch peezahm Ustias wallodahm tohs
 Deewa rakstus pahrtulkoja un eespeest lifke. No
 ta laika winsch arweenu jo prohjam strahda un
 publejahs, lihds winsch eeksch wiffahm Ustias
 wallodahm tohs Deewa rakstus pahrzehlis. Nu
 wiffi pagani un Turku tizzigi laudis paschi warr
 sawâ zilts wallodâ ikweens tohs swehtus Deewa
 rakstus bihbelê lassiht, no ka wiini lihds schim
 itt ne neeka bij sinnajuschi. Pee tahs swehtas
 usnemschanas scho diwju nabbagu semmu wihru
 mehš nu wehl tohs nedohmatus negaiditus aug-
 lus gribbam redseht, ka wiffi tee daschadi kristiti
 laudis, kas eeksch sawas mahzibas to Deewa
 rakstu daschadi ischfirrahs un katris pee sawas
 basnizas turrahs, kâ Rattoli, Greekeri, Lutteri,
 Kalwini, tomehr weenâ prahtâ kohpâ sabeedro-
 juschees tohs paganus pee Jesus Kristus pee-
 greest, zits zittam lihdsedams, padohmu doh-
 dams, ka tas swehts darbs warretu labbi isdoh-
 tees un fektees tohs pulku paganus no saweem
 elkeem atgreest.

No ta augliga kohka, fo tas nabbags kury-
 neeks un tas deewabihjigs Karreis eestahdijuschi,

zehlahs pehz tam wiffâ pafaulê leeli fungi un
 tahs bihbelu beedribas, kas palihdseja pulku
 ffohlahs un basnizas no jauna pee teem paganeem
 ustaisiht un eezelt, un daschas fabeedroschanas,
 ir tohs Zuhdu laudis, pee ta pafaules Pestitaja
 atgreest. Zur zehlahs tahs simtkahrtigas masas
 un leelas grahmatas, kas welti un par lehtu
 naudu tohp eedrukkatas un isdallitas. Ir no
 ta irr zehluschahs muhsu masas mihligas pa-
 mahzischanas preeksch tahm Latweeschu tautahm
 muhsu tehrou semmê, kas jau eeksch Gscheem
 nummereem lihds schim irr eespeestas un 3000
 welti isdallitas, ka muhsu mihlai Latweeschu
 tautai ne buhs pakkal palikt zittahm fristitahm
 tautahm. No ta zekahs taggadin, ka tee Lat-
 weeschi ar leelu warru speeschahs famus behr-
 nus mahzit lassiht. Kad nu juhs prassat: kâ
 tas nahk? tad mehs atbildam: tas tâ nahk no
 ta spehziga schehliga Deewa, kas neredsamis to
 fauli walda, ka ta ik rihtôs pehz stundas, kas
 winnai nolikts irr, useet. No winna tas nahk,
 ka ta semme tik baggata muhscham paleef, ik-
 gaddôs rudsus, meeschus, ausas, sirnus, linnu
 atnesß; kas awim to willu, gohwim peenu un
 fwoesttu audsina; kas saknis dahrsôs, bittim
 meddus, daschadus auglus us fohkeem un pee
 semnes tahs faldas ohgas neredsamis audsina;
 kas lectus un faufu laifu, wehtras un pehrfoni
 un sibbeni walda, tas Wissuspehzigais, kas
 wiffâs weetâs flahht irr, kas wiffu reds un dsird,
 no ta tas atnahk, kas lihds schim papreeksch ne
 irr bijis.

Ohtrais pceliffkums

p e e t a f e p t i t a N u m m e r a

t a h s

m i h l i g a s p a m a h z i f c h a n a s.

Tai gaddâ kad rakstijam 1717 dsihwoja Wahzsemme tai leelâ Berlines pilfatâ, kas teem leeleem Pruhfchu fehnineem peederr, kahdi trihs woi tschetri Zuhdu laudis ar fawahm secwahm un behrneem starp teem fristiteem eedsihwotajeem. Tee Zuhdu behrni un to fristitu lauschu behrni sagahjabs labbâ draudsibâ, furreu nammi tuwumâ bija. Tur gaddijabs, ka weenam Zuhdu tehwan bija trihs meitenes, weena bija 12 gaddus wezza, ta ohtra 10 gaddus, ta trescha 8 gaddus wezza. Râ nu tee trihs behrni ifdeenas fabeedrojabs ar faweem kaiminai behrneem to fristitu tehwu un mahtes, kas bija lohiti deewabihjigi, tâ wiini no teem fristiteem behrneem, kas tappe lohiti behdigi no faweem wezzakeem mahziti eefsch pahtareem un wisseem labbeem tikkumcem, peenehme daudsi mahzibas no teem fristiteem behrneem, kas fawus pahtarus ifdeenas skaitija. Tee Zuhdu wezzaki behdadamees ifdeenas ween pehz maises pelnischanas un mantu krahschanas, lahwe labprahht faweem behrneem pee teem fristiteem laudim stahweht, jo tee bija labbi draugi kohpâ, zits zittam palihdsedamees un labbu darridamees, tee nammi bija tuwu, ka tee behrni weenada wezzuma warreja kohpâ spehleht. Tahs trihs Zuhdu meitenes

bija no teem fristiteem behrneem dauds dsirbeju-
fchi no Jesus Kristus ta Pestitaja, no wiina
peedsimfchanas un newainigas mirschanas, ir
wiini tahs trihs tizzibas pahtarus to fristitu
lauschu bij no galwas ismahzijuschi, ir to sweh-
tu luhgschanu, ko tee fristiti behrni no behrnu
deenahm skaitija. Wiini us kahdeem muhsu
swehtkeem istahstija teem Zuhdu behrneem no
muhsu schehliga Glahbeja un Pestitaja, ka tas
no Zuhdu ziltis un Zuhdu mahtes Marias bij
dsimnis un ka tee Zuhdu wirsneeki bija to Deewa
Dehlu pee frusta nokawuschi un ka tas trescha
deenâ bija no kappas atkal uszehlees un debbesis
usbrauzis, mums debbesigu preeku pelnidams
un fataisidams, kas mehs us Jesu Kristu tiz-
zam, jo tee fristitu lauschu behrni tappe labbi
mahziti, lassija tikfuschi tahs bihbelu istorias un
daudsinaja no Deewa swehteem raksteem.
Schahdi notikkumi atgaddijahs bes to wezzafu
sinas starp teem behrneem ween, kas ikdeenâs
fanahze un kohpâ faspreedahs un kohpâ spehleja,
kâ jau wissur pee behrneem noteef, lai wiini
no augstas jeb semmas kahrtas buhtu bijuschi.
Tahs Zuhdu meitenes, kas no faweem wezza-
keem ne mas ne tappe mahzitas, bet tomehr prah-
tigi un gudri behrni bija, ar kahrigu firdi tahs
preezigas mahzibas to fristitu lauschu fanehme
un prahâ paturreja, zaur to tas Deewa sweh-
tais Gars greese tohs Zuhdu behrnus us kahrigu
gribbeschanu sewi list fristitees.

Tapehz tahs trihs meitenes no Zuhdu ziltis
Berlines pilfatâ no few pascheem nogahje pee
ta basnizas kunga tahs Marias basnizas, kam

bija tas wahrds Rahmanns. Za wezzaka no
 tahm trim Zuhdu meitenehm turreja tahs run-
 nas, fazzidama: Miblais basnizas fungs!
 mehš wiffi trihs luhdsam firds dibbenigi, fa
 juhs buhtut tik schehligi bijuschi muhs wiffas
 trihs mahses kristiht, jo mehš ar fahrigu fir-
 dibbam par kristiteem zilwefeem tapt. Wehl
 mehš luhdsam, fa juhs muhs nehmuschi buhtut
 appafsch juhsu paspahrneem fargabt, jo mums
 ta kristitu tauschu mahziba lohti patihk, mehš
 gribbam dattu dabbuht pee Jesu no Nazaretes,
 jo mehš pasihstam, kahda falda un preezas
 mahziba winnam irr. Mehš Jesu Kristu no
 firds mihli turram, fas no Zuhdu zilts peedsim-
 mis; schahda mihlestiba, fo mehš firdi turram,
 muhs speesch pee winna turretees, apschelo-
 jetees par mums nabbageem behrneem. Zah-
 das runnas tee behrni weenâ prahâ turreja
 preeksch ta basnizas funga Rahmanna no Marias
 basnizas Berlines pilsatâ.

Zas gohdigs basnizas fungs dohmaja, fa
 tee trihs behrni buhtu sawas mahjâs kahdu
 pahrgalwibu padarrijuschi, un baiditohs, fa tee
 wezzaki winnus ne nostrahpetu. Tapeh; winsch
 winnus peemahzija ar mihligeem wahrdeem pee
 saweem wezzakeem pahreet mahjâs, labbi pa-
 klausegi buht, fâ stahw zettortâ Moshus baufli-
 bâ, un sawus wezzakus zeenaht un mihloht; bet
 tee trihs behrni mettahs us saweem zetteem
 preeksch ta basnizas funga, un raudadamas jo
 stipri luhdse, lai winsch winnas ne atstumtu
 noht, jo zits ne fas winnus muddinaja pee
 winna nahkt, fâ ween ta mihlestiba us Jesum

Kristum, un winni zeeti apnehmuschees labbaki mirt, ne fà no Jesum atstaht, lai winnahm pafaulê eet fà eedams.

Pee tahdahm runnahm to jaunu behrnu tas basnizas funks ar leelu brihnoschanu tohs behrnus eeraudsija, fas us fahjahm ne pazehlahs stahwu, lihds winsch apsohlija winnus peenemt. Ka nu pehz ihfu laiku tee Zuhdu wezzafi farvus behrnus mekleja tohs pahwest mahjas, tad tee ne gribbeht ne gribbeja farveem wezzakeem flausiht, bet palikke ar pastahwigu prahtu pee ta mahzitaja Rahmann. Tapehz tappe no teem Zuhdu wezzakeem pee ta leela fehina fuhdschts un tas basnizas funks isteize pa wahrdam, fà tas bij notizzis ar scheem jauneem behrneem, un fa winsch tohs peemahzjis un speedis pee farwa tehwa un mahtes atpakkal greestees, bet fa winni wiffi trihs ar leelahm luhgschanahm un affarahm pee winna peespeeduschees palikt. Tas fehniensch eezehle tschetrus basnizas funks wiffu to notikkumu ihsti pehz taisnibas ismekleht, fa ne weenam ne taptu pahri darrihts, ne teem Zuhdu wezzakeem, fam Deews patz warru par farveem behrneem dewis, ne teem jauneem behrneem, fas Jesus Kristus labbad no tehwa un mahtes atschibrufchees, jo fwehta Mattisa Ewangeliunâ stahw rakstihst nodalkâ 10, 37.: Kas farwu tehwu un mahiti wairak mihlo, fà manni, tas mannis ne irr wehrts, un fas farwu dehlu un meiti wairak mihlo, ne fà manni, tas ne irr mannis wehrts. Usfittat Deewa rakstôs fcho nodallu Mattisa Ewangeliunâ un lassat tohs zittus werschus lihds gallam tanni nodalkâ.

Tee tschetri basnizas fungi, kas tappe eezelti
 scho notiffuunu pareisi ismekleht, bija wahrda
 Jablonsky, Alfenbach, Possart, Zehring. Tee
 weena deena sanahze kohpa, tee Zuhdu wezzaki
 tappe faaizinati klaht buht un tahs trihs jaunās
 meitenes tappe pahrflausinatas, ikweens behrns
 fewischki tappe prassihis, kam labbad winsch no
 sawa tehwa un mahtes atstahjis un woi winsch
 ne buhtu atpakkal gahjis sawa tehwa nammā?
 Wissas trihs meitenes weena muttē atbildeja: ne
 weens muhs irr speedis no muhsu wezzafeem
 atstah, kà ween ta mihlestiba, ko mehš us Jesu
 turram. Winni iskaitija sawus ismahzitus
 tizzibas pahtarus, to swehtu luhgschanu un pul-
 ku werfchus no swehtas bihbeles, ko tee no gal-
 was bija no fristitu lauschu behrneem mahziju-
 schees. Tee tschetri mahzitaji klauftija ar leelu
 brihnischanu, ar kahdu leelu preeku un drohschi-
 bu schee behrni no Jesu Kristu skaitija un runaja.
 Tas Zuhdu tehws un ta mahte, kas klaht stah-
 weja, ne sinna ja no leelahm behdahm faut ko
 fazzih, kad fewischki jeb kursch behrns atbildeja,
 kam labbad winni no tehwa un mahtes atstah-
 juschi un arri teem ne patiftu atkal pee saweem
 mihleem wezzafeem no-eet un palift? Itt ne
 kas muhs speede winnus atstah, kà ween ta
 mihlestiba us Jesum Kristum, zaur ko ween
 mehš warram debbefis tapt, un mehš wissā pa-
 faulē zittu ne ko ne kahrojam un meklejam, kà
 schahdu debbes preeku pee Jesu Kristu. Nu
 wehl tee fungi teem behrneem fazzija, kad juhs
 gribbat fristiti buht, tad juhs no sawa tehwa
 un mahtes tapseet atstumti un no wisseem rad-

deem un draugeem eenihdeti un atschkirti, jums buhs gruhti darbi ja darr un juhs daschu leelu truhkumu redsefeet un zeeetiseet. Us to tee behrni atbildeja: Mehs gribbam labpraht strahdaht, kad ir mums jo gruhti nahktohs, kad tik mehs behrni tahs muhschigas dsihwofchanas tohpam. Lai tee Jubdu laudis muhs apfmeij un eenihd, mehs to wissu gribbam panest, kad tik mehs pee Jesus tohpam debbesis, fur wairs behdas un gruhtibas ne buhs.

Wehl tee wezzaki sohlija teem behrneem dauds grasnas leetas schkinkoht, smuffas drahnas, naudu un selta gredsenus un faktes, ir sihdu drahnas un lintes, ja winni no sawa prahta atstahdu liktees fristitees. Us to winni atsazzija: Ko palihds mums tahs grasnas drahnas, teem irr japaleef schè pafaulè un mums ne ees lihds. Mehs debbesis labbakas drahnas dabbusim, fo mums Jesus Kristus dohs, jo winsch tohs behrnus tik lohti mihli turr, fazzidams, fa tahdeem peederr ta debbesu walstiba. Pee muhsu wezzafeem mehs ne gribbam atpakkal eet, bet zaur Jesum debbesis tapt. Vehz tam tee wezzaki gabje ar sawahm trim meitahm sawada kambari un atschkibras no teem fungeem, sohliidami itt ne kahdu faunumu teem behrneem darriht, bet winni winnas apkampe winnas butschodamas ar affarahm un luhgschanahm, lai tee atkal ar winneem mahjäs eetu un paliktu. Nè, fazzija tee, mehs labbak wissu pafaules gruhtibu gribbam zeest, ne ka mehs buhtum no Jesu atstahjuschi. Tee wezzaki darrija, runnaja, luhdse zeef warredami, winnus us sawu puffi greest,

bet tee behrni raudadami pilnâ kaflâ un brehk-
dami, mehš ne warram farvu prahtu pahrgroh-
sibt, mehš gribbam kristiti buht un zaur Jesum
Kristum debbesis tapt. Jesum mehš jau fenn
laikam effam padewuschees, tik ilgi, fazzija
tee behrni, kâ juhs, mihlais tehws un mahte!
pee Juhdu tizzibas paleekat; juhs ne effat
muhfu wezzaki un mehš ne effam juhfu behrni,
bet ja juhs farwai tizzibai atfakkat un kristiti lau-
dis tohpat un draugi Jesus Kristus, tad mehš
tudalin ar jums lihds eetu un jums kâ labbi
behrni paklaufitum. Ja mahte, kas to widdeju
meiteni ihpaschi jo mihli turreja, darrija zeef
warredama ar farvu libbinaschanu, mihlina-
schanu, gribbedama jel weenu behrnu preeksch
few paturreht, bet wiss bij welti. Nu pehdigi
winna luhdse wiffus laudis, kas skattidami klah
stahweja, lai tee jel tohs behrnus peerunnatu
pee winneem palikt un lihds ar winneem eet.
To darrija tee gohdigi tshetri mahzitaji un zitti
laudis, winneem wiffu labbu sohlidami, ir
draudedami, ka winneem labbi ne ees, farweem
wezzakeem pretti turretees. Bet tomehr tee
trihš behrni palikke pastahwigi pee farweem
wahrdeem: Ja tee wezzaki liktohs kristitees,
tad winni ar preeku pee winneem eetu un dsih-
wotu. Tee basnizas fungi wehl fazzija: Ko
tad winni dohmaja darriht, kad nu winni no
teem mahzitajeem ne taptu peenemti un kristiti,
tad tomehr winneem bija atpakkal greestees pee
farweem wezzakeem? Us to ta weena meitene
atbildeja: Ja juhs muhs ne peenemmat, tad
tomehr muhsu mihlais Kungs un Pestitais

Jesús Kristus, kas preekſch mums arridsan mirris un zectis irr, par mums apschlofees un muhs ne atstahs, jo winsch tohs behrnus tif lohti mihli turr, un mehſ winnu arridsan no firde mihlojam, tà fa tai mihlestibai ne buhs isjust ne muhscham. Tà tee fazzija itt fà no weenas muttes wiffi trihs to ween wehledamas un luhgdamas, fa winni pilnigi taptu ismahziti eefſch fristitu lauschu tizzibas un fristiti buht. Tohs wahrduſ winni fahrtu fahrtahm luhgdamas ar affarahm fazzija, tà fa tee wezzi mahzitaji un zitti prahzigi laudis raudadami klaufija.

Wehl weenu reisi luhdſe tee Zuhdu wezzafi, fa winneem wehlehts buhtu, ihpaſchi no wifſeem zitteem fristiteem laudim atſchfirti, ar ſaweem behrneem runnaht. Tapchz winni weeni paſchi ar teem trium behrneem eegahje weenà kambari, ſawus behrnus luhgdamas, lai tee pee winneem atpakkal greestohs; bet tee behrni ar paſtahwigu prahzu fazzija: Mehſ ſawus wezzakus ne eenihdam un firſnigi mihlojam, bet Jesu Kristu mehſ wairak mihlojam, kam mehſ eſſam padewuſchees un pee ta mehſ palikſim paſtahwigi.

Wehl ir tee gohdigi mahzitaji pehdigi winnus peerunnaja un luhdſe lihds eet ar ſaweem wezzakeem ſawàs mahjàs, tad atkal tee behrni zeltòs ismettuſchees preekſch teem eezelteem baſnizas fungeem un ar affarahm ſuhdsedamas, fa itt ne kas eefſch wiffas paſfaules winnus ſpeedis, ſawu tehwu un mihlu mahti atſtaht, fà ween ta mihlestiba us Jesu Kristu, kas par winneem pee kruſta kohka zectis un mirris; ir winnas

isteize, ka dauds zitti Zuhdu behrni tahdu paschu tizzeschanu turr kà winni, kas arridsan fewi gribb list fristitees, bet tee tohp zeeti no farweem wezakeem peeraudsiti un aiskaweti; bet tomehr tas mihlais Pestitais par teem arridsan gabdahs.

Nu lai mehš pehdigi apdohmajam, fur tahds pastahwigs prahts pee tahdeem jauneem behrneem zehlees! tas ne irr redsams neds dsirdehts! Jesus Kristus pats winnus aizinajis zaur sawu swehtu Garru winnu firdis pee winna nahkt. Mattisa Ewang. nod. II, 28. 29. 30., winsch eefsch winnu firdim to prahtu eestahdijis un teem behrneem flahst stahwejis, ka tee ar pastahwigu tizzeschanu un mihlestibu prett tik dauds luhgschanahm un speeschahanahm tomehr pastahwigi palikkuschi pee Jesu Kristu ta Pestitaja. Tas eefahkums bij teescham tas Deewa wahrds ta Ewangeliuma, ko schee Zuhdu behrni no teem fristitu lauschu behrneem bij mahzijschees ar teem kohpà dsihwojoht; jo Ebreeru grahmatâ nod. 4, 12. stahw rakstihths: Jo Deewa wahrds irr dsihws un spehzigis, un affaks ne kà kahds abbeja puffi greesigs sohbins, un speeschahs zauri lihds pahrschkirshananai tahs dwehfeles un ta garra, to lohzeftu un smadsenu, un irr sohgis to dohmaschanu un firds apnemshanu.

Lai tik tas swehts Ewangeliums isklifst starp fristiteem un Zuhdu laudim jo deenas jo wairak zaur bihbeles beedribahm, mehš jo leelakus brihnumus redsefim pehz laikeem, kà schè irr aprakstitas pee teem pehznahkameem Zuhdu un fristitu lauschu, ka pehz Jesus apsohlishanuu

Jahn. Ewang. nod. 10, 16: Man arri wehl zittas awis, tahs naw no schihs kuhts, arri tahs man buhs atwest un tahs mannu balst dsirdehs, un weens pats gannams pulst, weens pats gans buhs. Jesus wahrds irr pateefigs, jo winsch irr fazzijis: Semme un debbes suddis, bet mans wahrds ne suddihs, bet taps peepildihts libdij pehdigas rakstu sishmites. Winsch fakka ta, Ewang. Mattisa nod. 10, 35.: Es esmu nahzis tohs zilwekus eenaidâ fawest ar fawu tehwu, un to meitu ar fawu mahti, un to weddeflu ar fawu wihra mahti; w. 37.: Kas fawu tehwu wairak mihlo, ne kâ manni, tas mannis ne irr wehrts, un kas fawu dehlu jeb meitu wairak mihlo, ne kâ manni, tas mannis ne irr wehrts. Pee fa juhs warrat nomanniht, kas tohs trihs Zuhdu meitenes to reisi walbija, ka winni tik lohti pastahwigi pee Jesus Kristus palikke, tik jauni behrni.

Nu no ta laifa tahs trihs Zuhdu meitenes tappe stipri mahzitas eeksch kristitu lauschu tizzibas; winnas farweem wezakeem ar labbu deenu fazzija gauschi raudadamas, un kad winni kristiti tappe, tad wisseem Zuhdu laudim tappe nowehlehts, kas gribbeju flahht buht, redseht, ka schè trihs behrni tappe kristiti un atsazzihht tai Zuhdu tizzibai. Tai pirmâ fwehtdeenâ pehz leeldeenâs fwehtkeem, tai gaddâ kad rakstijam 1717, tappe schee trihs behrni kristiti tai Marias basnizâ, Berlines leelâ pilfatâ, un winneem tappe tee wahrdi kristitu lauschu peelikti: Konstantia Fridrika, Sophia Joanna, Maria Kristiana, un wisseem trim tas pawahrds Irrentreu. Ta

jaunafa tappe papreefsch fristita, kas patte
 sawus fristamus wahrduß bija ismeklejußi. Tee
 kuhmi bija ta gohdiga gaspascha Mannlichen,
 gaspascha Kennmeisterin, ta gohdiga jumprawa
 Kochen, tas gohdigs fungs Ludolps, fungs
 Konrad Koch, fungs Simonis, fungs Mittags,
 fungs Schulze, Riktera gaspascha, Liebenwalta
 gaspascha, Diudolpa gaspascha, fungs Wilips
 Kristjanis Schilling, fungs Fritsche, kà tee
 kuhmi un schahda kristischana irr aprakstita
 eefsch tahm wezzahm basnizas grahmatahm, kas
 pee Marias basnizas peederr, Berlines leelâ
 pilfatâ.

Tahds ehrnigs notiffkums pee tahdeem jau-
 neem behrneem, kas tif stipri pastahwigi bij,
 ne irr redsehts, neds dsirdehts. Tapehz to ne
 buhs aismirst par apleezinaschanu un parahdi-
 schanu ta muhschiga taifna wahrda Jesus Kri-
 stus, kas sawâ laikâ teem Zuhdu laudim fazzi-
 jis, Mattisa Ewang. nod. 21, 15. 16.: Bet
 kad tee augsti preesteri un rakstu mahzitâji tohs
 brihnuna darbus redseja, fo wiasch darrija un
 tohs behrnus Deewa nammâ brehzam un fak-
 kam: Osianna tam Dahwida Dehlam, tad tee
 apskaitahs, w. 16: Woi tu ne dsirdi, fazzija
 tee us wiannu, fo tee fakka? Bet Jesus us teem
 fazzija: Dsirschu gan; woi juhs ne kad effat
 lassijuschi no to behrninu un sihdamu muttes:
 Es teikschanu fataisichu. Schis wahrds stahw
 wezzâ derribas grahmata, Dahwida dseefmas
 grahmata nod. 8, 3.

Treschais peelikkums

pee ta septita Nummera
tāhs

mihligas pamahzifchanas.

No Ahrlawas mahzitaja

H u g e n b e r g e r.

Zittfahrt dauds jo gruhti nahze fristihths zilweks buht.

(Wehl fo no ta.)

Berrejam, mihli lassitaji! ka tas, fo ar scho
wirfbrakstu 6tā nummeri jums stahstijam, wehl
jubfu sinā stahw, un tā tad schein gribbedami
wehl wairak no tahm paschahm leetahm run-
naht, jums warram fazziht: Nedseet tif war-
ren gruhti tas zittfahrt nahze fristihths zilweks
buht; tahdas breefmigas mohkas teem pirme-
jeem Jesus draugeem bija ja-iszeesch; faklu un
dsihwibu tee tizzibas labbad newaid taupijuschi.
Woi pee ikk atra, no itt schkihstas, Deewam
paklaufigas firde schis tizzibas karstums irr zeh-
lees, par to lai Deews pats teefa! Meks tikkai
gribbejam peeminneht, kahds gars — gan drihs'
weenumehr — tohs pirmejus Jesus apleezina-
tajus waldija, kahds prahts tohs dsinne. Tā
ka ne weeni draudi un spaidi tohs ne warreja
peespeest, sawu Pestitaju aisleegt un elkadee-
weem uppureht; tāpat arri winnu wajjataji wolti
mekleja, winneem tohs swehtus rakstus tahs
wezzas un jaunās derribas, to dahrgu Deewa
wahrdu, fo tee turreja un no ka tee sawu tizzibu

finehle un wairoja, zaur warras darbeem un
breesnigahm mohkahn atraut. Kad paganu
neschehligi fohgi, kurreem tee gan labpraht fà
fawcem waldineekeem, buhtu paklaufigi bijufchi,
teem peefohdinaja tohs fwehtus rakstus atnest
un fadedsinaht un par to apfohlija, tohs fà ne-
wainigus atlaist: tad lifke tee labbak sewi pa-
fchus fadedsinaht, ne fà to dahrgu Deewa wahr-
du, dohmadami un fazzidami, Deewam effoht
wairak jaklausa, ne fà netaisneem, apmahni-
teem zilweekeem. Redseet, lassitaji! tif grubti
nahze kristigu tizzibu turreht un glabbah! —

Sirds fahp un nosehrojahs, kad ar fcho
tizzigu un pastahwigu karstumu, ar fo ta pree-
zas mahziba pirmejôs laifôs tappe glabbata,
fohpâ faturr tahs fastingufchas firdis, kas tag-
gad Dee'mschehl prett Jesu un winna mahzibu
tohp nomannitas un furreahn teescham warr
fazzih: Juh's nizzinajeet to Kungu, un tas
wahrds, fo winsch runnais, fohdihs juhs pa-
starâ deenâ. Bes breefnahm, fà ween grib-
bam, un wissu lauschu preefschâ drihstam
winnu apleezinaht; meerâ un drohschibâ war-
ram winnam kalpoht: un tomehr pulki kaunahs
winnam peederreht un daschi atstahj winnu.
Kristigi waldineeki un gohdigi, deewabihjigi
zilwefi muns nowehl Deewa nammus un ap-
gahda tohs; tee palihds mibligi, fà fwehta bih-
bele warr lehti, warr weegli muhsu rohkas un
firdis tift: — un tomehr wehl irr tif dauds to
firdskuhtru, kas atstahj no fawahm sapulzina-
schanahm; kas ne gribb flausitees, kad sluddina,
ne gribb pretti nemt, kad mihli dahwa to Deewa

wahrdu; kas ne gribb mahzitees un lassihht, fo tas muuns pee firds leef.

Muuns, paldeews Deewam! naw' ta grubtiba, kas winnus gan drihs' nospeede. Ne kahdi fahrti wairs ne fwehle, ne kahds bendes sohbins wairs ne draud tizzibas deht; bet wai, wai, ja tas pateesi ta buhtu. Af tu Deews, fa pulki pahrleeki bailigi un bestizzigi aisleegtü sawu Rungu un Pestitaju, fo tee sawa firdi un dsihwofchana jau fenn irr aisleeguschi. Ne ar to masumu, fo no teem prassa, tee winnam ne gribb klaufiht! Mirromu pagrabos, zeetumos, ta fakfoht, dwehfeli sohbu galla, tee pirimi fristiti laudis sawu Deewu un sawu Pestitaju gohdaja. Naktis widdu, nahwes breefmas preefsch azzim, gabje tee pee Deewa galdu; tur usmekleti no saweem bendeem tee daudsreis' no ta Runga fwehta meelasta neschehligi us nahwes teefu tappe nowesti. — Muhs turpretti sawam jauka deenas laika, eefwehtita, drohscha Deewa namina; muhs mihligi aizina pee Jesus altari us winna preeka meelastu: bet finahdehts tohp Deewa nams, finahdehts tas Deewa meelasts, un dasch labbak no=eet kuryp kahriba willina, dascham labbak tihf frohgâ un dsihre eet. Ar kahdu skummibu, ar kahdu schelumu warr buht, fa tas no Deewa pagohdinahts Pestitais no sawahm debbesim taggad us teem pulkeem, us teem pagallam newehrtigeem no saweem apleezinatajeem noskattahs, kas ne masumu winnam par gohdu, jeb winna labbad, un wehl sawai paschai dwehfeleri par fwehtibu ne gribb isdarriht.

Uk lassitais, lai cet pee firds tew, fo schein
 effi dsirdejis! Usluhko to, fo tew preeksch dar-
 rijuschi tee, kas faru tizzibu ta fakfoht zaur
 nahwi irr apsehgelejuschi. Mahzees no teem
 tam, kas tewis labbad mirris, tikpat ustizzigs
 palikt, un wissu, fo winsch prassa, labprah
 doht un atnest. Kad tew arr ne waijaga tizzibas
 labbad us ugguns leesinas mestam jeb faploh-
 fitam tapt; tad tomehr, lai mas' irr, tew buhs
 gatawam un fataisitam buht, ja ta waijadsetu,
 to Deema Dehlu ar tawahin affiniin apleezinaht,
 jeb ar uswarretaju drohschumu un pastahwigu
 firdi kristigas tizzibas labbad faru dsihwibu
 nodoh.

Der Druck dieser Schrift wird unter der Bedingung bewilligt, daß gleich nach dem Abdrucke und vor Herausgabe derselben sieben Exemplare an die Censur-Comität zur vorschristmäßigen Vertheilung eingesandt werden.
Dorpat, den 26sten July 1824.

Otto Benj. Gottfr. Rosenberger,
Lector der Lettischen Sprache.